

Lausunto seudulliseen joukkoliikenteen vyöhykeuudistukseen

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 18.02.2021 § 13
102/08.01.00/2021

Valmistelija sivistysjohtaja petri.kakonen@karkola.fi, puh. 044-770 2130

Kärkölen kunnalta on pyydetty lausuntoa seudullisen joukkoliikenteen vyöhykerajoihin ja lippujen hintoihin sekä uudistuksen toteutettavuuteen. Lausuntoa on pyydetty 26.2.2021 mennessä. Nykytilanteessa Lahden seudun joukkoliikenteen vyöhykkeet ja hinnat perustuvat ennen Waltti lippu- ja maksujärjestelmää käytössä olleisiin kilometriperusteisiin taksoihin. Waltissa lipun hinta perustuu matkustettavaan vyöhykkeisiin ja nykyinen vyöhykejärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 2016 lähtien.

Tällä hetkellä Lahden seudun toimivalta-alue on jaettu kymmeneen vyöhykkeeseen. Lipun hinta määräytyy sen mukaan, kuinka monen vyöhykkeen kautta matka kulkee.

Minimimatka on aina kahden vyöhykkeen matka. Lipun hintaan vaikuttavat lisäksi kausilipun kesto (30, 60, 180 tai 365 vuorokautta) ja asiakasryhmä (lapsi, nuori, opiskelija, aikuinen tai seniori).

Yleisimmät lipputyypit ovat kausi-, arvo- ja kertaliput. Lisäksi myydään mobiili ja päivälippuja. Eri lipputyyppejä myydään erilaisille vyöhykeyhdistelmille (esim. AB, ABC, CD, A-G). Vyöhykkeille H ja I matkustettaessa hinnoittelu on eri kuin A-G-vyöhykkeillä matkustettaessa. Eri asiakasryhmät saavat alennusta eri lipputyypeistä seuraavasti

- seniorit: arvolipun hinta -50% aikuisen kertalipusta arkisin klo 9-14 ja viikonloppuisin
- nuoret (17-19 v) ja opiskelijat: kausilipun hinta -30% aikuisen kausilipusta ja arvolipun hinta -30% aikuisen kertalipusta
- lapset (7-16v): kausilipun hinta -50% aikuisen kausilipusta, kertalipun hinta -50% aikuisen kertalipusta ja arvolipun hinta -50 % aikuisen kertalipusta

Alennusprosentit vaihtelevat kuitenkin hieman eri vyöhykkeiden lipuissa.

Nykytilanteessa kausilippuja myydään vain vyöhykeväleille A-B, A-F1, A-G ja A-I. Esimerkiksi C-E vyöhykkeillä pääsääntöisesti matkustava matkustaja joutuu tällöin ostamaan A-F1-välin kausilipun.

Uudistus

Vyöhykeuudistuksen tavoitteena on parantaa asiakaslähtöisyyttä ja joukkoliikenteen käytettävyyttä. Näin voidaan kasvattaa myös käyttäjämääriä ja kulkutapaosuutta. Joukkoliikenteen lippujärjestelmän kehittäminen muun muassa vyöhykejärjestelmää yksinkertaistamalla on yksi seudun MAL-sopimusluonnoksen toimenpiteistä joukkoliikenteessä vuosille 2021-2023.

Vyöhykejärjestelmän selvityksessä tarkasteltiin kahta mallia. Ensimmäisessä mallissa seutu jaetaan neljään vyöhykkeeseen ja toisessa mallissa koko viranomaisalue kuuluu samaan taksavyöhykkeeseen, ns.

tasataksamalli. Neljän vyöhykkeen mallissa vyöhykkeitä olisi jo merkittävästi nykyistä vähemmän. Järjestelmä säilyisi ns. 2-vyöhykemallina, jossa edullisin lippu oikeuttaa matkustamaan kahdella vyöhykkeellä.

Molemmissa malleissa lähtökohtana on, että lipun hinta ei nouse merkittävästi millekään matkustajaryhmälle nykytilaan verrattuna. Uudistuksessa myös alennusperusteita on pyritty selkeyttämään. Seniorit saisivat alennusta 30% kausi- ja arvolipuista, siten että arvolippualennus olisi voimassa nykyiseen tapaan arkisin klo 9-14 ja viikonloppuisin koko päivän ajan. Nuoret ja opiskelijat saisivat alennusta 30% kausi- ja arvolipuista ja lapset 50% kausi-, arvo- ja kertalipuista.

Alennukset laskettaisiin jatkossa saman lipputyypin aikuisen lipun hinnasta, eli arvolipun alennus aikuisen arvolipun hinnasta jne., mikä selkeyttää nykytilannetta, jossa alennus lasketaan aina aikuisen kertalipun hinnasta.

Vyöhykkeet, lippujen hinnat ja ero nykyisiin lipunhintoihin on kuvattu tarkemmin liitteessä.

Vaikutukset

Neljän vyöhykkeen mallissa Kärkölä sijaitsisi vyöhykkeillä 3 ja 4.

Vyöhykemalli				Tasataksamalli	
Aikuiset	2 vyöhykettä	3 vyöhykettä	4 vyöhykettä	Aikuiset	Koko alue
Kausilippu	58 €	80 €	90 €	Kausilippu	58 €
Arvolippu	2,5 €	5 €	5,9 €	Arvolippu	2,5 €
Kertalippu	3,4 €	6,5 €	7,8 €	Kertalippu	3,4 €

Senioreille, nuorille ja opiskelijoille 30 % alennus kausi- ja arvolipuista. Lapsille 50 % alennus kaikista lipputuotteista.

Neljän vyöhykkeen mallissa joukkoliikenteen matkamäärät kasvaisivat arviolta noin 1,8 prosenttia ja tasataksamallissa noin 2,9 prosenttia. Osa nousumäärien muutoksista johtuu siirtymistä lipputyypien välillä: esimerkiksi kausilipun halvennuttua osa kerta- ja arvolippujen käyttäjistä siirtyy kausilippuun. Osa muutoksesta tulee täysin uusista joukkoliikennematkoista.

Joukkoliikenteen taksajärjestelmän uudistaminen vyöhykejärjestelmää ja hinnoittelua yksinkertaistamalla selkeyttäisi ja helpottaisi matkustamista joukkoliikenteessä sekä lisäisi matkustajamääriä, kunhan samalla ei nosteta lippujen hintoja merkittävästi. Muutoksen vaikutus lipputuloihin olisi lyhyellä aikavälillä negatiivinen, mutta kohtuullinen ja se pienenesi pidemmällä aikavälillä. Vyöhyke ja lippujärjestelmän yksinkertaistaminen helpottaa joukkoliikenteen käyttöä sekä joukkoliikenteestä viestimistä.

Uudistuksen voisi ottaa käyttöön aikaisintaan vuoden 2022 aikana, kun uudistunut linjasto saadaan kokonaisuudessaan käyttöön ja tunnistepohjainen lippu- ja maksujärjestelmä on otettu käyttöön.

Uudistusta varten tarvitaan kuntien näkemys sopivista vyöhykkeistä ja lippujen hinnoista. Kuntia pyydetään antamaan lausunnot selvityksestä 26.2.2021 mennessä. Kuntia pyydetään ottamaan kantaa erityisesti vyöhykerajoihin ja lippujen hintoihin sekä uudistuksen toteutettavuuteen.

Asian käsittelyn aluksi Lahden kaupungin joukkoliikennepäällikkö Katja Suhonen kertoo uudistuksesta tarkemmin.

Liitteinä ovat ote Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan kokouksen pöytäkirjasta 39 § 24.11.2020 sekä ”Selvitys vyöhykeuudistuksesta Lahden seudun liikenne”.

Esittelijä	sivistysjohtaja Petri Käkönen
Päätösehdotus	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tietoonsa saatetuksi asiakokonaisuuden esittelyn. Lautakunta toteaa lausunnossaan seuraavaa: 1) Uudistus on tarpeellinen, sillä se tuo selkeyttä käyttäjälle. Vyöhyke- ja lippujärjestelmän yksinkertaistaminen helpottaa joukkoliikenteen käyttöä sekä joukkoliikenteestä viestimistä. 2) Uudistuksen keskeinen tavoite tulee olla selkeyden myötä joukkoliikenteen käyttäjämäärien lisääminen. 3) Valmistelytyötä on perusteltua jatkaa esitetyn aikataulun mukaisesti. 4) Lautakunta kannattaa tasataksa-järjestelmää.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin muutoksitta.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto